

Медична освіта:

УДК 371.322+612.017+378.147

АДАПТАЦІЙНІ МЕХАНІЗМИ ДО ОПАНУВАННЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТАМИ СТОМАТОЛОГІЧНОГО ФАКУЛЬТЕТУ З ВИВЧЕННЯ ХІРУРГІЇ

Іваночко Н.Я., Чурпій І.К., Скрипко В.Д.

ДВНЗ «Івано-Франківський національний медичний університет», м. Івано-Франківськ, Україна, e-mail: Ivanochkon@ukr.net, ch.igor.if@gmail.com, skripko.vasil@gmail.com

Резюме. У статті відтворені складові структури Болонського процесу щодо опанування студентами-стоматологами тем для самостійної роботи на кафедрі хірургії стоматологічного факультету. Вказані засоби засвоєння тем занять із використанням матеріалів підручників, алгоритмів надання невідкладної допомоги, співставлення хірургічних ускладнень із стоматологічною патологією і можливим аналізом та підготовкою студентської наукової роботи. Показано значення наочності та безпосередньої участі студентів у процесі відпрацювання практичних навиків і вмінь. Наведено вагомість підготовки майбутнього фахівця, його здатність самостійно і в складі творчих груп, адаптовано та професійно використовувати її у практичній діяльності.

Ключові слова: самостійна робота студентів, загальна хірургія, навчання.

Вступ. Вища освіта в медичній галузі покликана формувати творчу особистість, здатну до самоосвіти та інноваційної діяльності. У цьому аспекті самостійна робота студентів є вагомою складовою. Принципи трансформування загальних засад Болонського процесу з точки зору підготовки майбутніх лікарів-стоматологів до занять на кафедрі хірургії стоматологічного факультету відбуваються в умовах адаптації навчального процесу, з урахуванням досвіду проведення, набутих знань, професійних навичок і необхідного компонента основних складових хірургічної майстерності, як спонукального фактора до найбільш повного та досконалого оволодіння матеріалом.

Окрім зростання кількості годин на самостійну роботу студентів медичних вузів, її впровадження передбачає уміння вчитися, формувати у студента здібності до саморозвитку, творчого використання отриманих знань,

способу адаптації до професійних витоків майбутньої діяльності [2].

У науковому проектуванні самостійна робота студентів мотивує опанування тематикою навчання без залучення викладача, але під його наставництвом [3, 4]. Корельованим методом самостійної роботи студентів у медичних вузах є корегована викладачем робота, скерована на оволодіння знань та на їх практичне застосування [1, 5]. Самостійна робота студентів вимагає вирішення багатьох структурованих питань, які поєднують навчання студентів з навичками такої роботи, як аналіз проблеми заняття, застосування підбору інформаційних літературних потоків.

Мета дослідження – на взірці аналізу тем для самостійної роботи студентів III-IV курсу стоматологічного факультету із загальної хірургії висвітлити труднощі реалізації та шляхи їх усунення, обговорити питання професійної підготовки та мислення студентів стоматологічного факультету, представити особливості подолання перешкод в умовах кредитно-модульної системи.

Матеріали і методи дослідження. Відповідно до умов Освітньо-професійної програми та Освітньо-кваліфікаційної характеристики, що затверджені МОЗ України, потрібно поєднувати знання, здобуті на суміжних медичних дисциплінах, та адаптувати їх до практичного застосування в аспекті необхідних вимог до практичної підготовки студентів [1, 6]. Навчальний процес побудований за кредитно-модульною системою відповідно до вимог Болонської декларації.

На сучасному етапі головним завданням вищої освіти є забезпечення необхідної якості професійної підготовки і пошук механізмів її підвищення [3]. Для опрацювання вказаного розділу студентам запропоновано тематику, що включає такі питання, як введення в

хірургію, робота в умовах перев'язочної, хірургічного відділення, догляд за прооперованими хворими, підготовка хворого до планового та ургентного хірургічного втручання. Основною метою результативної складової кожної теми є демонстрування володіння морально-деонтологічними принципами медичного фахівця та субординації у клініці хірургічних хвороб, а також навичками організації режиму і догляду за хворими з різними нозологічними формами хірургічного профілю, вміння виконувати необхідні медичні маніпуляції. Форми контролю і система оцінювання здійснюється відповідно до вимог програми дисципліни та Інструкції про систему оцінювання навчальної діяльності студентів при кредитно-модульній системі організації навчального процесу.

На кафедрі хірургії стоматологічного факультету ІФНМУ на практичних заняттях та лекціях студентам повсякчас наголошується, що професійна компетентність є запорукою надання якісної медичної допомоги.

Результати та їх обговорення. На нашій базі накопичений позитивний досвід використання передачі інформації та контролю її засвоєння. Студентам стоматологічного факультету наголошуємо, що лікар-особа професійно багатогранна, і майбутній стоматолог не може обмежитись лише вивченням патології органів ротової порожнини, оскільки через складність різноманітних життєвих випадків, може опинитись в скрутній ситуації, коли не зможе надати потерпілому невідкладну медичну допомогу. Для полегшення засвоєння матеріалу розроблені навчально-методичні посібники та методичні вказівки, що дають можливість послідовно та належно підготуватись до заняття, звернути увагу на необхідні тематичні питання з урахуванням нозології та особливостей її протікання. На цьому тлі широко використовуємо схеми аналізу окремих ситуацій, виробляємо у студентів основні навички збору інформації про захворювання пацієнтів. Засвоєння знань ґрунтовно закріплюється використанням діагностичних алгоритмів, ситуаційних, клінічних завдань. Моніторинг навчального процесу є ефективним ланцюгом системи побудови навчальних досягнень. У цей аспект включено як теоретичну ланку, так і перелік необхідних практичних навичок та вмінь, що є важливою складовою майбутньої практичної роботи студента. Важливим для засвоєння поточного матеріалу є вміння викладача моделювати конкретне завдання, долучати до його вирішення якнайбільшу частину студентів, що дозволяє компетентно його розв'язати, враховуючи інформаційне поле

учасників диспуту та їхнє вміння практично використовувати вже набуті попередньо досвід та знання. Необхідно формувати у студентів мотивацію до навчання шляхом залучення теоретичної, практичної, методичної ланок роботи.

Для самостійної роботи студентів стоматологічного факультету виносяться цілий ряд тем: доброякісні та злоякісні пухлини підшлункової залози, печінки, паразитарні хвороби та кисти печінки, холангіти, злукова хвороба очеревини, післяопераційна паралітична кишкова непрохідність, специфічні форми перитоніту та інші, підготовлені колективом кафедри.

Залежно від дидактичної мети ці теми, на наш погляд, можна розділити на такі типи. До першого типу належать пізнавальні теми, для опрацювання самостійної роботи з цих тем рекомендується робота з підручниками, конспектами лекцій, історіями хвороб пацієнтів з означеною патологією, доцільними є участь студентів у клінічних професорських обходах.

Викладач може запропонувати написання студентами рефератів на заплановані теми з подальшим розбором клінічних випадків.

Усвідомлене засвоєння теми, що виносяться на самостійне навчання для студентів-стоматологів з загальної хірургії, як основного предмету майбутньої діяльності лікаря, передбачає і виступ на ранковому лікарському засіданні, і проведення доповіді на студентській науковій конференції як доповнення досліджень щодо визначеної нозології. Певні теми самостійної роботи з хірургії можуть вивчатися студентами за вибором (індивідуально) або творчими групами: хронічний панкреатит, паразитарні хвороби та рак печінки, кишкова непрохідність. Слід акцентувати, що запропоновані для самостійного вивчення теми не є тотожними до тем практичних занять, що дозволяє розширити пізнавальний фактор освітняського простору.

Поряд з цим, для проведення самостійної роботи студентів-стоматологів із загальної хірургії є недостатня кількість сучасної літератури на запропоновані теми, слабкі контрольні-координативні зв'язки між студентами та викладачами. Необхідно сприяти забезпеченню співробітництва викладачів та студентів, мобілізувати ресурси професійного спілкування.

Висновки. Самостійна робота студентів-стоматологів із загальної хірургії повинна бути практично диференційована, що потребує алгоритмізованих підходів до засвоєння тем з

проведенням реферативних доповідей на студентських і лікарських наукових конференціях, засвоєння основних тематичних практичних навиків з індивідуальним або груповим опрацюванням.

Література:

1. Бутырский А.Г. Самостоятельная работа студентов в медицинском вузе: стратегия и тактика / А.Г. Бутырский, И.Б. Бутырская // Вторая научно-практическая конференция «Альянс наук: учёный – учителю» (3-7 октября 2005). — www.confcontact.com / Oct./44 Butir.php.
2. Капран С. Самостійна навчальна робота студентів – особлива система умов навчання, яку створює викладач / С. Капран // Проблеми підготовки сучасного вчителя. – 2012. – № 6 (ч. 1). – С. 38-43.
3. Колчина В.В. Некоторые вопросы организации самостоятельной работы студентов медицинских вузов / В.В. Колчина, И.Н. Коротких // XLI Международная научно-практическая конференция «Личность, семья и общество: вопросы педагогики и психологии». – Новосибирск, 16 июня 2014 года. – № 6 (41). – Новосибирск, 2014. – С. 23 – 25.
4. Проблема викладання дисципліни «загальна хірургія» (з оперативною хірургією та оперативною анатомією) на сучасному етапі / М.Д. Желіба, С.Д. Хіміч, І.Н. Ошовський [та ін.] // Український журнал хірургії. – 2012. – 1 (16). — С. 126-128.
5. Мілерян В.Є. Методичні основи підготовки та проведення занять в медичних вузах (методичний посібник). – Київ. – 2006. – 353 с.
6. Чемоданова Г.И. К вопросу об организации самостоятельной работы студентов в вузе / Г.И. Чемоданова, С.В. Власенко // Социосфера. – 2013. – № 1. – С. 103-106.

УДК 371.322+612.017+378.147

АДАПТАЦИОННЫЕ МЕХАНИЗМЫ К ОВЛАДЕНИЮ САМОСТОЯТЕЛЬНОЙ РАБОТОЙ СТУДЕНТАМИ СТОМАТОЛОГИЧЕСКОГО ФАКУЛЬТЕТА ПО ИЗУЧЕНИЮ ХИРУРГИИ

Иваночко Н.Я., Чурпий И.К.,
Скрипко В.Д.

ГВУЗ «Ивано-Франковский национальный медицинский университет», г. Ивано-Франковск, Украина,

*e-mail: Ivanochkon@ukr.net,
ch.igor.if@gmail.com,
skripko.vasil@gmail.com*

Резюме. В статье отображены составляющие структуры Болонского процесса по вопросам изучения студентами-стоматологами тем для самостоятельной работы на кафедре хирургии стоматологического факультета. Указаны методы усвоения материалов занятий с использованием данных учебников, алгоритмов оказания неотложной помощи, сопоставлением хирургических осложнений с стоматологической патологией и возможным анализом и подготовкой студенческой научной работы. Показано значение наглядности и непосредственного участия студентов в процессе усвоения практических навыков. Указана важность подготовки будущих специалистов, их умение самостоятельно и в составе творческих групп, адаптировано и профессионально использовать ее в практической деятельности.

Ключевые слова: самостоятельная работа студентов, общая хирургия, учеба

UDC 371.322+612.017+378.147

ADAPTATION MECHANISMS FOR ACQUIRING SELF-DONE STUDY OF SURGERY FOR STUDENTS OF STOMATOLOGICAL FACULTY

N.Ya. Ivanochko, I.K. Churpiy,
V.D. Skrypko

*SHEI «Ivano-Frankivsk National Medical University», Ivano-Frankivsk, Ukraine,
e-mail: Ivanochkon@ukr.net,
ch.igor.if@gmail.com,
skripko.vasil@gmail.com*

Abstract. Higher education in the medical field is based on the formation of a creative person capable of self-education and innovation. In this aspect, self-done work of students is a significant component.

Principles of transforming the general principles of the Bologna process in the aspect of preparing future doctors of dentistry in preparation for classes at the Department of Surgery, Faculty of Dentistry, occur in the context of the adaptation of the educational process, taking into account the experience of the acquired knowledge, professional skills and the necessary

component of the main components of surgical skill, as a motivating factor to the most complete and perfect mastering of the material.

The aim of the study. To display the difficulties of realization and the methods of prevention, to discuss the main issues for professional preparation of dental students, to present peculiarities to cope with obstacles in the credit transfer system on the base of analysis of the self-dependent work by students of the third and fourth courses at the dentistry department in general surgery.

Materials and methods: In the conditions of Educational professional program and Educational-qualifying characteristic, approved by The Ministry of Health Care of Ukraine, obliged to combine knowledge learnt at the different medical disciplines, and to adapt them for practical usage in the aspect of necessary requirements for students studying. The educational process is based on the ECTS according to the Bologna Declaration.

Result. On the basis of our positive experiences in the process of information transmission and control its digestion. Students of dental faculty quite often prove that a doctor-a person professionally versatile, and future dentist cannot be limited only to the study of pathology of organs of the oral cavity, since due to the complexity of different life cases, it may be in a difficult situation, when it is not able to provide a victim with a medical emergency. We have the Department developed training manuals and methodical works, which give the ability to consistently and appropriately prepare for the lesson, note on the necessary thematic issues, taking into account the nosology and features of its occurrence. Against this background, it is most widely used scheme for analysis of individual situations generated by the students the basic skills of collecting information about the disease in patients. Learning thoroughly secured using diagnostic algorithms, situational and clinical tasks. Monitoring of the educational process is an efficient circuit construction of educational achievements. In this aspect is included as a theoretical link and the list of required practical skills and abilities which is critical for future practical work of the student. Important in terms of learning the current material is the ability of the teacher to model a specific task, to attach to his decision most of the students, which allows him competent to decide, given the information field of the participants of the debate and their ability to practically use the pre-acquired experience and knowledge. It is necessary to form the students' motivation to learn by involving theoretical, practical and methodological links work.

For independent work of students of the faculty of dentistry submitted a number of questions: benign and malignant tumors of the pancreas, liver, parasitic diseases and cysts of the liver, cholangitis, adhesive disease of the peritoneum, postoperative paralytic ileus, a specific form of peritonitis and other prepared by the staff of the Department of surgical diseases General surgery of the faculty. Depending on the didactic purpose of these themes in our opinion can be divided into such types. The first type can be attributed to cognitive topics For the study of independent work on these subjects work best from textbooks, lecture notes, case histories of patients with this pathology, it is appropriate participation of students in the clinical professorial rounds.

The teacher can offer to write students essays on the planned topic, followed by analysis of clinical cases.

Conscious learning themes proposed for self-learning for dental students in General surgery as the main subject of future activities of a physician, provides for the presentation at the morning medical meeting, and presentations at the student conference. Specific topics of self-done work on surgery, the students of the faculty of dentistry could be studied at a choice-individually or in creative groups: chronic pancreatitis, parasitic diseases, and liver cancer, intestinal obstruction. It should be emphasized that the proposed self-study themes are not identical to the themes of practical classes, allowing to expand educational factor educational space.

Along with this, during independent work of students-dentists in General surgery is insufficient amount of modern literature on the theme suggested and test coordination communication between students and teachers. It is necessary to promote cooperation between them and students, to mobilize resources for professional communication.

Conclusions. So, the independent work of students-dentists in General surgery must be practically differentiated, which requires algorithmic approaches to mastering issues holding abstracts of reports at the student medical and scientific conferences, thematic assimilation of basic practical skills with individual or group study.

Key words: self-done work of students, general surgery, teaching

Стаття надійшла до редакції 24.11.2017 р.